

UVIC

FACULTAT D'EDUCACIÓ
TRADUCCIÓ I CIÈNCIES
HUMANES

Curs 2015-2016

ENCOMI DE
MANUEL LLANAS
i PONT

Amb motiu de la seva lliçó de jubilació:

ELS EPISODIS CATALANS DEL *QUIXOT*.
(AMB UN EXORDI MILITANT)

Vic, 18 de maig de 2016

ENCOMI DE

**MANUEL LLANAS
i PONT**

Professor del Departament de Filologia
i Didàctica de la Llengua i la Literatura

Dels dos millors professors que he escoltat, [...] he après que són indispensables en el mestre un conjunt de qualitats humanes no diferents de les que ho són per a reeixir i per a irradiar en la vida moral [...]: en primer lloc, i penetrant-les totes, la ironia en el més pur sentit socràtic, que és feta d'incorruptible convicció de la Idea a assolir, de rigorós treball envers ella, i de serè escepticisme quant a la perfecció última de tot esforç humà.

En la pràctica de l'ensenyament, aquesta ironia es tradueix en un somriure que eixamora l'aridesa de la ciència, en una indulgència que atansa realment el mestre al deixeble, i en una valoració del bon sentit per sobre els coneixements en ells mateixos.

Carles Riba¹

Immers en el vertigen que, essent tot just a l'inici del camí, provoca glossar (o intentar-ho!) la trajectòria d'un company que es jubila, allunyo els ulls de la pantalla de l'ordinador. Faig una llambregada absent per les quatre parets de l'espai que el professorat del Departament de Filologia i Didàctica de la Llengua i la Literatura ocupa al Campus Torre dels Frares i, per atzar, m'aturo en aquest fragment de la carta de 1925 de Carles Riba a Francesc Cambó que, des de fa una colla d'anys, presideix el suro del despatx. En referir-se a Karl Vossler i Paul Mazon, Riba m'ofereix la clau: parla de convicció, de rigor, d'escepticisme, de bon sentit, d'esforç... Parla de qualitats que defineixen el recorregut del professor Manuel Llanas a la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya. No en tinc cap dubte: Manuel Llanas és ironia, és un mestre.

El seu pas per la Universitat de Vic s'inicia el setembre de 1993, coincidint amb la posada en marxa de la Llicenciatura de Traducció i Interpretació (la primera dels aleshores Estudis Universitaris de Vic)

1. Fragment d'una carta de Carles Riba a Francesc Cambó (30-XII-1925).

i, de retruc, de la Facultat de Traducció i Interpretació (la FACTI). Els estudis que tot just neixen reclamen la presència de professorat que els aporti gruix acadèmic i docent, i Manuel Llanas n'és, segur, un exponent excel·lent: compta amb una sòlida experiència en l'educació secundària (és catedràtic de Llengua i Literatura Espanyola) i en la universitària (en tant que professor de l'Institut de Ciències de l'Educació i del Departament de Periodisme de la Universitat Autònoma de Barcelona), i ha participat en l'elaboració de materials decisius per a la docència de la llengua i de la literatura (em refereixo a manuals com *Nexe* i *Solc*, així com també a diversos volums de la *Història de la literatura catalana* d'Orbis i Edicions 62). Amb aquest bagatge, ben aviat esdevé un referent per a estudiants i col·legues en les àrees de la filologia, l'edició i la literatura.

Entusiasme, dedicació, cautela i proximitat són trets distintius de la tasca formadora de Manuel Llanas ja des de la primera etapa a la Casa Bujons, el marc incomparable que la FACTI ocupava aleshores al centre de Vic. En tot moment fa seves les reflexions de Riba en la carta a Cambó que he esmentat abans i es posa a ensenyar «com qui es posa a guiar perquè es troba una passa –només una passa– més endavant que els altres». Apassionat i generós, no deixa mai d'aprendre i ser mestre d'ell mateix, d'estar, doncs, una passa més endavant, perquè sap que la manera més honesta d'exercir un mestratge és, i torno a Riba, «que cadascú faci als altres part dels seus guanys, que ensenyi allò que ell mateix aprèn».

I no hi ha dubte que Manuel Llanas ho fa: els alumnes de Traducció i Interpretació, Biblioteconomia i Documentació, Publicitat i Relacions Públiques, Periodisme, Mestre d'Educació Infantil i d'Educació Primària, màster i doctorat que, fins a avui, han passat per les seves assignatures de llengua, literatura, periodisme, comunicació o sobre història del llibre i de l'edició en poden donar testimoni. Comparteix amb ells els seus coneixements i els en fa partícips, els encomana l'entusiasme per aprendre i seguir aprenent, els transmet la importància del treball rigorós i els empeny a qüestionar-se les coses, a no donar res per descomptat i, en fi, a construir una veu pròpia. En aquest procés, el discurs assenyat i brillant i l'humor fi i punyent que el caracteritzen hi juguen un paper imprescindible.

A partir d'octubre de 1999 aplica aquesta manera de fer a la gestió de la recent Diplomatura en Biblioteconomia i Documentació, que dirigeix fins a setembre de 2002. Durant aquest període, s'esdevenen canvis importants: d'una banda, el naixement un any abans de la nova titulació fa replantejar el nom de la Facultat de Traducció i Interpretació, que passa a ser la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació; d'altra banda, les necessitats d'espais i recursos associades a aquest creixement obliguen, el setembre de 2001, a deixar enrere l'encant de la Casa Bujons i traslladar la facultat al nou edifici del Campus Torre dels Frares. És en aquest context que Manuel Llanas coordina amb eficàcia el repte de completar el desplegament d'uns estudis amb una clara orientació professional, en un moment que les tecnologies de la informació i conceptes com la internacionalització guanyen presència i, en conseqüència, el mercat reclama especialistes cada cop més preparats (no és casual que en el darrer any al capdavant de Biblioteconomia i Documentació s'iniciï la impartició de la diplomatura en modalitat semipresencial).

El setembre de 2002 inicia una etapa de vuit anys com a codirector del Departament de Filologies Catalana i Espanyola. Amb l'empenta, el rigor i el seny habituals, en coordina la secció de Català i, d'una manera natural, motiva l'ambient de treball i la bona sintonia que caracteritza les relacions del professorat que en forma part: es tracta d'una autèntica pinya. Sospito que gran part de l'èxit rau en la seva ironia proverbial: al «somriure que eixamora l'aridesa de la ciència» i a la «valoració del bon sentit» de què parlava Riba, hi afegeix, de nou, el seu humor de pedra picada (el diguem-ne projecte cooperatiu i gradual de decoració del despatx n'és un exemple ben clar). L'any 2010, l'últim de Manuel Llanas al capdavant del Departament, torna a portar canvis importants: la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació (FCHTD) i la Facultat d'Educació (FE) es fusionen en la Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes (FETCH), fet que té com a conseqüència, a banda del ball de sigles, la reorganització de l'estructura departamental dels centres i l'adscripció del professorat de la secció de Català al nou Departament de Filologia i Didàctica de la Llengua i la Literatura. Cloc el paràgraf destacant que Manuel Llanas assumeix també altres tasques

de gestió i representació en tant que membre de la Comissió de Doctorat (de 1999 a 2005), membre de la Comissió de Recerca (de 2007 a 2012) o representant de la comunitat universitària al Patronat de la Fundació Universitària Balmes (de 2006 a 2013).

No m'oblido de la recerca, que Manuel Llanas porta a terme des del grup «Editorials, traduccions i traductors a la Catalunya contemporània» (el coordina) i, a partir de 2009, des del grup «Textos literaris contemporanis: estudi, edició i traducció», resultat de la fusió de l'anterior i del grup «Edició de textos literaris contemporanis». L'extensíssima producció que signa (parlem de més d'un centenar de publicacions, projectes i congressos a banda!) m'obliga a referir-m'hi, injustament, de forma molt sintètica. Com en la docència, la voluntat de ser mestre d'ell mateix i de no deixar mai d'aprendre es tradueix en una intensa activitat investigadora en els àmbits de la història de la literatura, la del periodisme, la recepció de traduccions literàries o, sobretot, l'edició a Catalunya, dins del qual és una de les veus més autoritzades (precisament hi dedica la lliçó inaugural de la Universitat de Vic el curs 2011-2012, titulada «Caires de l'edició catalana en el segle XX»). Després d'un primer estudi de 1978 sobre la revista *Meridià*, Manuel Llanas se centra en la figura del periodista i escriptor Gaziel, a qui dedica la tesi doctoral i diverses publicacions; destaco *Gaziel: vida, periodisme i literatura* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998), un llibre per al qual és guardonat l'any 1999 amb el Premi Crítica Serra d'Or de Recerca. Sobre història de l'edició, entre 2002 i 2007 publica, fruit d'un encàrrec rebut pel Gremi d'Editors de Catalunya, els set volums de *l'Edició a Catalunya*, un completíssim viatge per l'edició catalana que es remunta al segle XV i que arriba a 1975 (pràcticament abans d'ahir!); la col·lecció, i parlo amb coneixement de causa, constitueix un referent ineludible per a qualsevol persona que es vulgui endinsar en aquest àmbit de recerca, no només pel rigor metodològic i de contingut present en tot moment, sinó també per un estil àgil i personalíssim que fa que llegir-la sigui un autèntic plaer. De fet, són trets inherents en tota la producció de Manuel Llanas en llibres i revistes com *Serra d'Or*, *Bulletin Hispanique*, *Bulletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, *Anuari Verdager*, *Els Marges*, *Quaderns*, *L'Avenç*, *Studia Iberytyczne* o *Llengua & Literatura*.

La consistència i rigor de la seva recerca li permeten, a més, prendre part en diversos projectes d'R+D+I finançats; n'anoto uns quants. En l'àmbit de la recepció de traduccions literàries, de 1995 a 1998 participa en el projecte «Materials sobre traducció i recepció de les literatures estrangeres en la cultura catalana», que, dirigit des de la Universitat Pompeu Fabra, dóna com a fruit el volum d'autoria col·lectiva *L'art de traduir. Reflexions al llarg de la història* (Eumo, 2000). Relacionat amb l'edició de traduccions a Catalunya, de 2000 a 2003 obté i dirigeix com a investigador principal el projecte «Editoriales y traducciones en Cataluña (1890-1939)», un dels primers resultats amb projecció pública del qual és l'organització, el 2001, de les V Jornades de Traducció de la Universitat de Vic, titulades «Editorials i Traduccions a Catalunya, ahir i avui». Dins del mateix àmbit i novament com a investigador principal, de 2005 a 2009 aconseguix el reconeixement de Grup de Recerca Singular per al projecte «Editorials, traduccions i traductors a la Catalunya contemporània». Per últim, el 2009 s'integra en el projecte «Textos literaris contemporanis: estudi, edició i traducció», que assoleix la categoria de Grup de Recerca Consolidat amb finançament.

Arribat a aquest punt, enfilo el final i el vertigen inicial deixa pas a un sentiment profund i sincer d'agraïment a Manuel Llanas: un agraïment de part de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, la facultat, el departament i la comunitat universitària per tants anys de rigor, d'esforç, d'honestedat, de bon sentit i de pura ironia, però sobretot un agraïment molt personal per a algú a qui considero un mestre, un model a seguir i que, des de 1997, sens dubte m'ha irradiat de manera decisiva en tant que professor en la Llicenciatura de Traducció i Interpretació i el programa de doctorat de Metodologia i Anàlisi de la Traducció, company de departament i de grup de recerca, director de tesina i de tesi doctoral i, per damunt de tot, com a amic.

Per tot, Manel, gràcies!

Jordi Chumillas i Coromina

Departament de Filologia i Didàctica de la Llengua i la Literatura

UVIC

FACULTAT D'EDUCACIÓ
TRADUCCIÓ I CIÈNCIES
HUMANES